

**TYSTYSGRIF
CYMHWYSEDD
IAITH I ATHRAWON**

**LLAWLYFR
MYFYRWYR**

www.colegcymraeg.ac.uk/tca

BETH YW'R DYSTYSGRIF?

Mae'r Dystysgrif Cymhwysedd Iaith i Athrawon yn cydnabod lefel sgiliau iaith Gymraeg llafar ac ysgrifenedig darpar athrawon ar gyfer y dosbarth. Mae hefyd yn cydnabod eu gallu i gymhwyso a datblygu sgiliau ieithyddol y disgyblion.

Mae ymgeisio am y Dystysgrif hon yn rhoi cyfle i fyfyrwyr ar gyrsiau TAR ddatblygu eu sgiliau Cymraeg ysgrifenedig a llafar ac adnabod gwerth y sgiliau hyn ar gyfer gweithle Cymraeg neu ddwyieithog.

Mae'r Dystysgrif wedi ei chyflwyno ar sail cais gan Lywodraeth Cymru i ddatblygu a gweithredu dystysgrif cymhwysedd iaith gyda'r nod o'i dyfarnu i athrawon arfaethedig a fydd yn dymuno dysgu drwy gyfrwng y Gymraeg.

SUT MAE COFRESTRU?

Yn ystod 2017/18, mae modd i fyfyrwyr TAR Cynradd a myfyrwyr TAR Uwchradd sy'n dilyn eu cyrsiau drwy gyfrwng y Gymraeg ymgeisio am y Dystysgrif. Cydlynwyr y Dystysgrif yn y Canolfannau Addysg Athrawon fydd yn trefnu'r cofrestru ar ran y myfyrwyr. Bydd y manylion hyn yn cael eu trosglwyddo i'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol (y Coleg) sy'n cydlynu'r cynllun yn genedlaethol.

AMODAU'R DYSTYSGRIF?

Bydd disgwyl i'r myfyrwyr a fydd yn ymgeisio am y Dystysgrif:

- ✔ gofrestru gyda chydlynnydd y Dystysgrif yn y Ganolfan Addysg Athrawon berthnasol
- ✔ bod yn aelodau o'r Coleg (bydd y Canolfannau yn rhannu gwybodaeth personol am fyfyrwyr gyda'r Coleg er mwyn eu cofrestru fel aelodau. Bydd pob myfyrwr yn derbyn e-bost gan y Coleg yn cadarnhau eu haelodaeth)
- ✔ mynychu sesiynau gloywi iaith (sydd eisoes yn rhan o'r cyrsiau TAR)
- ✔ cwblhau profiad addysgu proffesiynol drwy gyfrwng y Gymraeg
- ✔ cwblhau asesiad llafar/addysgu ymarferol drwy gyfrwng y Gymraeg yn yr ail brofiad ysgol
- ✔ cwblhau arholiad ysgrifenedig.

SUT MAE ENNILL Y DYSTYSGRIF?

Bydd y darpar athrawon yn cael eu hasesu'n ymarferol yn ystod eu hail brofiad addysgu proffesiynol a byddant hefyd yn sefyll arholiad ysgrifenedig.

Mae'n rhaid llwyddo yn y ddwy elfen er mwyn sicrhau'r Dystysgrif.

ELFENNAU'R DYSTYSGRIF

RHAN 1: Arholiad Ysgrifenedig

Bydd yr arholiad yn asesu sgiliau Cymraeg ysgrifenedig y myfyrwr. Bydd yr arholiad ysgrifenedig yn cyfrif 40% tuag at y marc terfynol.

RHAN 2: Asesiad Ymarferol

Asesiad o allu'r myfyrwr i addysgu'n ymarferol drwy gyfrwng y Gymraeg (sy'n cyfrif 60% tuag at y marc terfynol). Bydd graddau myfyrwr yn cael eu pennu gan fentoriaid ysgol ar sail arsylwi cyfres o wersi yn ystod eu profiad addysgu proffesiynol. Bydd dwy ran i'r asesiad o addysgu'n ymarferol:

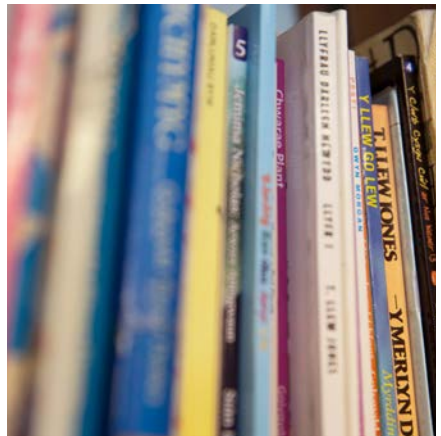
RHAN 2 (i): Safon llythrennedd personol (marc allan o 100 a gwerth 30% o'r radd derfynol)

RHAN 2 (ii): Y gallu i gymhwyso a datblygu llythrennedd dysgwyr (marc allan o 100 a gwerth 30% o'r radd derfynol)

GRADDAU'R DYSTYSGRIF

Dyfernir y Dystysgrif ar raddfeydd gwahanol i adlewyrchu cyrhaeddiad y myfyrwr:

- ▶ Marc terfynol yn 70 neu'n uwch
- ▶ Marc terfynol rhwng 60 a 69
- ▶ Marc terfynol rhwng 50 a 59
- ▶ Marc terfynol yn is na 50.

YR ASESIAU

1. YR ARHOLIAD YSGRIFENEDIG

Cynhelir yr arholiad ym mis Mai 2018 (dyddiad i'w gadarnhau).

Bydd tair tasg i'w cwblhau yn yr arholiad ysgrifenedig. Hyd yr arholiad fydd awr a hanner. Ceir enghreifftiau o hen bapurau arholiad ar wefan y Coleg.

TASG 1: Cywiro (20% o farciau'r papur)

Bydd darn tua 150 o eiriau ar y papur, yn cynnwys tua 22 o wallau gramadegol. Bydd disgwyl i fyfyrwyr gywiro'r gwallau a nodi'r cywiriadau mewn print trwm.

- ▶ Nid yw tynnu sylw at y gwallau'n ddigon.
- ▶ Ni roddir unrhyw farciau os na fydd y gwallau wedi eu cywiro.
- ▶ Nid oes angen esbonio'r rhesymau dros gywiro.
- ▶ Ni ddylid aralleirio na newid arddull y darn.
- ▶ Bydd Cysill yn canfod rhai o'r gwallau yn unig.
- ▶ Gofalus – bydd Cysill yn camgywiro rhai pethau!

Meini Prawf Tasg 1

Bydd Cysill yn adnabod 4 gwall, a rhoddir ½ marc yr un am gywiro'r gwallau hyn. Rhoddir 1 marc yr un am gywiro'r 18 gwall ychwanegol (cyfanswm posibl, 20 marc).

TASG 2: Trawsieithu (40% o farciau'r papur)

Bydd angen llunio trawsieithiad o erthygl Saesneg. Mae trawsieithu'n wahanol iawn i gyfieithu oherwydd bod angen crynhoi'r wybodaeth yn y darn yn ogystal â throsi'r wybodaeth i iaith arall.

- ▶ Dim ond prif negeseuon y darn y dylid eu cynnwys.
- ▶ Dylai'r trawsieithiad fod tua thraean/chwarter hyd y gwreiddiol.
- ▶ Rhaid cynnwys prif neges y darn a'r isbwyntiau pwysicaf.
- ▶ Bydd cywirdeb a hyd y trawsieithiad yn cael eu hystyried wrth farcio.

Meini Prawf Tasg 2

Bydd yr arholwyr yn ystyried yr elfennau canlynol wrth farcio'r dasg:

- cywirdeb a defnyddio arfau iaith gyfrifiadurol e.e. Cysill
- cystrawen a geirfa
- cywair/arddull
- egwyddorion trawsieithu a chadw at ofynion y dasg.

TASG 3: Ysgrifennu Rhydd (40% o farciau'r papur)

Bydd gofyn i fyfyrwyr ysgrifennu darn ffeithiol byr, rhwng 280 a 330 o eiriau. Mae'n bosibl y bydd y cwestiwn yn gofyn i ymgeiswyr ystyried eu profiadau yn y byd addysg.

- ▶ Nid ysgrifennu stori neu ddarn creadigol yw'r dasg hon.
- ▶ Dylid sicrhau bod pob agwedd ar y cwestiwn yn cael ei ateb.
- ▶ Bydd marciau yn cael eu colli os na fydd yr ateb yn ymdrin â holl elfennau'r cwestiwn.
- ▶ Bydd cywirdeb a hyd y darn yn cael eu hystyried wrth farcio.

Meini Prawf Tasg 3

Bydd yr arholwyr yn ystyried yr elfennau canlynol wrth farcio'r dasg:

- cywirdeb a defnyddio arfau iaith gyfrifiadurol e.e. Cysill
- cystrawen a geirfa
- cywair/arddull
- cadw at ofynion y dasg.

YR ASESIADAU

2. YR ASESIAD YMARFEROL

Fel rhan o'r cwrs TAR, bydd disgwyl i fyfyrwyr gynllunio a chynnal cyfres o wersi ymarferol. Bydd y Mentor Ysgol yn arsylwi'r gwersi hyn yn rheolaidd. Ar ddiwedd yr ail brofiad addysgu proffesiynol, bydd yr arsylwadau hyn yn sail i ddyfarnu dau farc terfynol ar gyfer dwy elfen yr asesiad o allu'r myfyrwyr i addysgu'n ymarferol drwy gyfrwng y Gymraeg.

Yr ail brofiad dysgu yn unig a asesir gan fentor ar gyfer y Dystysgrif.

Rhan 1: Safon Llythrennedd Personol y Myfyriwr Marc allan o 100 (30% o'r radd derfynol)

Bydd y meini prawf canlynol yn cael eu hystyried er mwyn dyfarnu marc yr elfen hon:

- ▶ Adnoddau iaith y myfyriwr
- ▶ Geirfa, termau a sillafu
- ▶ Treigladau
- ▶ Gramadeg cyffredinol
- ▶ Dull Cyflwyno.

Rhan 2: Gallu'r myfyriwr i gymhwyso a datblygu sgiliau llythrennedd y dysgwyr

Marc allan o 100 (30% o'r radd derfynol)

Bydd y meini prawf canlynol yn cael eu hystyried er mwyn dyfarnu marc ar gyfer yr elfen hon:

- ▶ Dealltwriaeth y myfyriwr wrth gymhwyso ac adnabod cyfleoedd i gefnogi a datblygu agweddau ar lafared, darllen ac ysgrifennu ar y lefel gywir yn drawsgwricwlaidd
- ▶ Dealltwriaeth y myfyriwr wrth ddewis, cyfansoddi a dadansoddi nodweddion cynnwys ac iaith ffurfiau ysgrifenedig mewn cyd-destunau trawsgwricwlaidd
- ▶ Ystyriaeth i waith cynllunio ac addysgu er mwyn datblygu'r sgiliau a chysyniadau llythrennedd y dysgwyr, gan wneud defnydd o amrediad o arddulliau addysgu a dysgu
- ▶ Y gallu i gyfleu disgwyliadau, a phennu tasgau i ddatblygu sgiliau llythrennedd. Gallu i ymateb i gamsyniadau'r dysgwyr/disgyblion
- ▶ Defnydd o strategaethau asesu ar gyfer dysgu er mwyn llywio'r broses o ddatblygu sgiliau llythrennedd.

Y SESIYNAU DYSGU

PRYD A BLE BYDD Y SESIYNAU CEFNOGI/GLOYWI IAITH?

Bydd sesiynau cefnogi iaith yn cael eu cynnal yn y gwahanol Ganolfannau Addysg Athrawon yn ystod y tymor dysgu. Bydd cydlynedd y Dystygrif yn eich canolfan yn cysylltu â chi gyda gwybodaeth am y sesiynau fydd ar gael.

ADNODDAU NEWYDD AR-LEIN

Mae pecyn o adnoddau newydd sydd wedi eu cymhwyso i'r byd addysg wedi eu datblygu i gefnogi myfyrwyr sy'n ymgeisio am y Dystygrif. Mae'r fersiwn ap yn cynnwys blas o'r adnoddau hyn ar gael i'w lawrlwytho i dabledi a ffonau symudol. Am fersiwn llawn o'r adnoddau, mae modd mewngofnodi ar-lein.

Noder, mae modd i unrhyw un sydd â diddordeb i ddatblygu eu sgiliau iaith gofrestru i ddefnyddio'r adnoddau gwerthfawr hyn (nid yn unig ymgeiswyr y Dystygrif).

www.colegcymraeg.ac.uk/
sgiliauiaithathrawon

CYNNWYS BRAS Y SESIYNAU DYSGU:

CYWAIR IAITH - gwahanol gyweiriau iaith a'r modd y dylid addasu iaith yn ôl diben a chynulleidfa.

HOLI CWESTIYNAU - technegau holi pwrpasol, a mathau gwahanol o gwestiynau.

Y FFURF ORCHMYNNOL - defnyddio gorchmynion syml er mwyn sicrhau rheolaeth a threfn yn y dosbarth.

DEFNYDDIO GEIRIADUR AC ARFAU IAITH CYFRIFIADUROL - defnyddio Cysill/Cysgair yn llwyddiannus (ac offer cywiro Microsoft Word os yw ar gael).

BERFAU - amseroedd y ferf a rhediad y berfau rheolaidd a'r berfau afreolaidd mwyaf.

ARDDODIAID - rheolau'r arddodiaid, gan gynnwys treiglo ar ôl arddodiaid, rhedeg arddodiaid, dewis arddodiaid cywir ac osgoi dilyn patrymau'r Saesneg.

GWALLAU CYFFREDIN AC ARWEINIAD I DDYSGWYR AR GYWIRDEB - cywiro brawddegau a chynnig rhesymau dros gywiriadau. Ymateb yn adeiladol i iaith lafar ac ysgrifenedig disgyblion ysgol.

CYFIEITHU A THRAWSEITHU yng nghydestun addysgu a dysgu mewn sefyllfaoedd cyfrwng Cymraeg a dwyieithog. Deall y gwahaniaeth rhwng trawsieithu a chyfieithu.

GWAHANIAETHU - sicrhau darpariaeth sy'n ymestyn y mwyaf galluog ac yn darparu'n briodol ar gyfer myfyrwyr llai galluog, ynghyd â defnyddio ieithwedd sy'n briodol i ddysgwyr o wahanol gefndiroedd ieithyddol.

YMWELIAD CYMEDROLI

Bydd y Coleg yn trefnu bod y Cymedrolwyr a'r Prif Arholwr yn arsylwi gwersi sampl gan fyfyrwyr o bob Canolfan Addysg Athrawon. Bydd y sampl arsylwi yn cael ei bennu gan y Coleg mewn ymgynghoriad â'r Canolfannau er mwyn sicrhau trawstoriad o'r safonau. Pwysleisir nad yw presenoldeb y Cymedrolwyr a/neu'r Prif Arholwr yn adlewyrchiad o safon y myfyriwr, a gwneir pob ymdrech i sicrhau nad yw eu presenoldeb yn amharu ar y myfyrwyr. Bydd y Coleg Cymraeg yn rhoi gwybod i'r ysgol a'r myfyriwr mewn da bryd os bydd myfyriwr yn rhan o'r broses gymedroli. Disgwylir i'r myfyriwr ddarparu tystiolaeth benodol ar gyfer ymweliad y Cymedrolydd:

- Copi o gynllun gwers ac adnoddau'r wers a arsylwir
- Ffeil yn cynnwys holl gynlluniau gwersi'r profiad addysgu proffesiynol ac enghreifftiau o adnoddau a baratowyd
- Tystiolaeth o asesu a marcio gwaith disgyblion
- Enghreifftiau o asesiadau ffurfiannol ac adolygiadau myfyriol y myfyrwyr.

MARCIO PAPURAU

Bydd y papurau arholiad yn cael eu marcio'n ddiennw gan arholwyr cymwys wedi eu penodi gan y Coleg. Bydd y Prif Arholwr yn cymedroli'r papurau. Wedi hynny, bydd y Bwrdd Arholi'n cadarnhau'r canlyniadau cyn eu cyhoeddi.

CYHOEDDI'R CANLYNIADAU

Bydd myfyrwyr yn derbyn eu canlyniadau drwy e-bost gan y Coleg yn ystod mis Mehefin/Gorffennaf 2018. Ar ôl derbyn y canlyniad, bydd hawl gan fyfyrwyr i gysylltu â'r Coleg i ofyn am y marciau a gawsant yn yr arholiad ysgrifenedig a'r asesiad ymarferol. Bydd pawb a fydd yn llwyddo yn derbyn tystysgrif erbyn mis Medi 2018.

Tystysgrif Cymhwysedd Iaith i Athrawon

www.colegcymraeg.ac.uk/tca

www.facebook.com/colegcymraeg

www.twitter.com/colegcymraeg